

Dr. Güneş Ünüvar

Lüksemburg Avrupa Hukuku Merkezi
(Luxembourg Centre for European Law - LCEL), Lüksemburg Üniversitesi
Özgür Ünüvar Bakiler Avukatlık OrtaklıĞı

**ULUSLARARASI YATIRIM HUKUKU
ANLAŞMALARI VE TAHKİM
UYGULAMALARININ EVRİMİ:
DOLAYLI KAMULAŞTIRMA İLE ADİL
VE HAKKANIYETLİ MUAMELE**

onikilevha

İÇİNDEKİLER

TAKDİM VE TEŞEKKÜR.....	VII
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1
1. Araştırmamanın Konusu	1
2. Araştırmamanın Kapsamı	6
3. Çalışmanın Yapısı.....	10
4. Teorik Yaklaşım ve Metodoloji.....	13
5. Kaynaklar.....	16
6. Araştırmamanın Değeri ve Önemi	19

BİRİNCİ BÖLÜM 'ADILLİK' NEDİR? TARİH BOYUNCA YABANCILARA VE MALLARINA UYGULANAN MUAMELE

1. Giriş	23
2. Adillik Kavramının Antik Çağ Tarihindeki Yeri.....	28
3. Orta Çağ Egemenleri.....	33
4. Evrensel Standartlara ve Koşulsuz Adilliğe Doğru Dönüşüm.....	35
5. Koloni ve Yarı-Koloni (Quasi-Colony) Çatışmaları	41
5.1.Hollanda Doğu Hindistan Şirketi	44
5.2.Doğu Asya	48
5.3.Latin Amerika	49
6. 20. Yüzyıl Başı ile II. Dünya Savaşı Arası Dönem	53
6.1.Güç Kullanma Yasağı.....	53

6.2.20. Yüzyıl Boyunca Uluslararası Asgari Standart.....	55
7. Soğuk Savaş Dönemi (1945 - 1990)	62
7.1.Kolonilerin Ortadan Kalktığı Bir Dünya.....	62
7.2.Kodifikasiyon ve Anlaşma Yapımı	66
7.3.Bölgesel ve İkili Konsolidasyon Girişimleri.....	70
8. Soğuk Savaş Sonrası Dönem (1990 -)	75
9. Nihai Değerlendirmeler.....	86

İKİNCİ BÖLÜM
YATIRIM ANLAŞMASI
UYUŞMAZLIKLARININ DAVALI TARAFI
VE EGEMEN GÜC OLARAK DEVLET

1. Giriş	89
2. Devlet Egemenliği, Yabancı Yatırımcılar ve UYA'lar	91
2.1.Egemenliğin Sınırları	91
2.2.Devletlerin Kendi Kendini Sınırlandırma Araçları Olmaları Yönüyle UYA'lar	95
2.3.Yabancı Yatırımların Teşvikî ve Korunması	99
2.3.1. Teşvik Etme	99
2.3.2. Koruma.....	104
3. Yükselen ISDS Karşıtlığı.....	107
3.1.Vattenfall, Philip Morris ve Eco Oro Örnekleri	107
3.2.'Regulatory Chill' ya da 'Düzenleme Yapmaktan İmtina': Tahkim Davası Riskinin Devletin Düzenleme Yapma Yetkisine Olumsuz Etkileri.....	114
4. Uluslararası Yatırım Hukukunun Kapsamı ve Aktörleri: Paradigmaların Ortaya Çıkarılması	118
4.1.Anlaşma Hükümlerinin Yorumlanması	120
4.2.Yorum Yetkisinin Belirlenmesi	124
5. Nihai Değerlendirmeler.....	128

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
BİR EGEMEN EYLEMİ OLARAK YABANCI
YATIRIMCILARIN KAMULAŞTIRMASI

1.	Giriş	131
2.	Kamulaştırma nedir?	134
2.1.	Hukuka Uygun – Hukuka Aykırı Kamulaştırma Ayrımı.....	135
2.1.1.	Hukuka Uygun Kamulaştırma için Gerekli Koşullar	136
2.1.2.	Hukuka Uygun veya Hukuka Aykırı Kamulaştırmmanın Sonuçları Nelerdir?.....	145
2.2.	Doğrudan – Dolaylı Kamulaştırma	147
3.	Dolaylı Kamulaştırma İncelemesinde Farklı Yaklaşımlar: Etki- Maksat Ölçeği	151
3.1.	Münhasır Etki (Yatırım Üzerindeki Etki).....	156
3.2.	Düzenleme İstisnaları ve Polis Yetkileri Doktrini	173
3.2.1.	Kamulaştırma Hükümlerinin Yazımının Gözden Geçirilmesi.....	173
3.2.2.	Tahkim Uygulamasında Düzenleme İstisnaları ve Polis Yetkileri.....	181
3.3.	Orantılılık Marjı	195
3.4.	Doktrinlere ve İçtihada İlişkin Son Değerlendirmeler	214
4.	Yeni Nesil Serbest Ticaret Anlaşması (STA) ve Yatırım Koruma Anlaşmalarındaki (YKA) Kamulaştırma Hükümleri.....	218
4.1.	Avrupa Birliği STA ve YKA'ları.....	219
4.1.1.	CETA	219
4.1.2.	AB– Singapur YKA (ABSYKA).....	228
4.1.3.	AB – Vietnam YKA (ABVYKA)	229
4.1.4.	AB – Meksika Anlaşması (ABMA)	229
4.1.5.	TTIP AB Müzakere Metni.....	230
4.1.6.	Avrupa Komisyonu 2023 Model UYA	230
4.2.	(CP)TPP.....	232
5.	Nihai Değerlendirmeler.....	233

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
ADİL VE HAKKANIYETLİ MUAMELE
İLKEŞİ VE BU İLKENİN EŞİKLERİ

1.	Giriş	239
2.	AHM Hükümlerinin Ortaya Çıkış Süreci.....	243
2.1.	AHM Hüküm Taslakları	243
2.2.21.	YY. Öncesi Avrupa UYA'larında AHM ilkesi.....	246
2.3.21.	YY. Öncesi Kuzey Amerika UYA'larında AHM ilkesi.....	251
3.	'Adil ve Hakkaniyete Uygun' Muamelenin Kapsamı ve İçeriği	255
4.	İçtihat Çalışması: AHM İlkesinin unsurları nelerdir?.....	262
4.1.	Uluslararası Asgari Standart ve AHM Arasındaki İlişki: Benzer mi, Farklı mı?	263
4.2.	Tecmed Kararı ve Sonrasında Gerçekleştirilen Meşru Beklenti İncelemeleri.....	287
4.3.	Kriz Sonrası Arjantin Davaları ve Meşru Beklenti Bağlamının Önemi.....	298
4.4.	Adillik Hususunun Değerlendirilmesinde Dengeleyici Unsur Olarak Yatırımcının Davranışı	307
4.5.	AHM Konusunda UYA Uygulamaları ile İçtihat Arasındaki Etkileşime dair Gözlemler.....	314
5.	Yeni Nesil STA ve YKA'lardaki AHM Hükümleri	319
5.1.	Avrupa Birliği STA ve YKA'ları.....	320
5.1.1.	CETA	322
5.1.2.	ABSYKA.....	326
5.1.3.	ABVYKA	329
5.1.4.	ABMA.....	330
5.1.5.	TTIP AB Müzakere Metni.....	331
5.1.6.	Avrupa Komisyonu 2023 Model UYA	332
5.2.	(CP)TPP.....	333
6.	Son Değerlendirmeler: AHM, Yeni Nesil UYA'lar ve 'Objektif' Adilliğin İnşası	336

6.1.AB UYA'ları ile CPTPP (ve benzeri anlaşmalar) arasında nasıl bir fark bulunmaktadır?	336
6.1.1. AB UYA'ları.....	336
6.1.2. (CP)TPP	341
6.2.Tahkim Uygulaması 'Objektif Adilliği' İnşa Etmekte mi?.....	342
SONUÇ	347
EK 1 – KİŞİSEL GÖRÜŞME LİSTESİ.....	361
EK 2 – KİŞİSEL GÖRÜŞME REHBERİ VE ETİK İLKELERİ	363
KAYNAKÇA.....	365